

“Deseo agradecer a todos los que en estos días han orado por mí. Expreso mi especial agradecimiento a los médicos, enfermeros y a todo el personal del Policlínico «Gemelli». Esta experiencia me ha hecho sentir de manera especial la cercanía con quienes atraviesan la enfermedad y una condición de dolencia. Una vez superada esta delicada etapa ahora retomaré gradualmente mis actividades, siempre con la ayuda de Dios y de sus oraciones”.

(Papa León XIV, 18 de octubre de 2026)

PAU DESARMADA O REARMAMENT PREVENTIU?

Vivim en un temps incert en el qual la renou de les armes amenaça de tapar la veu de la consciència cívica: la por alimenta la desconfiança, i la desconfiança pot induir a la justificació de qualsevol disbarat. Als cristians, el context geopolític internacional ens ha d'interpel·lar, i no podem deixar d'analitzar-lo a la llum de l'Evangeli, sense trampes ni autoengany. El moment actual és realment perillós: es desacredita la diplomàcia, i l'ONU s'afebleix davant líders mundials autoritaris i arrogants que han abandonat el multilateralisme. La despesa militar s'incrementa arreu, i les guerres no s'acaben. A Europa, la por a Rússia s'empra per justificar un rearmament preventiu accelerat, a costa de la despesa social.

Davant aquest panorama no ens podem deixar de demanar si els preparatius de guerra ens portaran realment la pau, o si ens estan abocant directament a la guerra. En aquest temps de foscor, la veu del Papa Lleó XIV ressona amb claredat profètica amb la seva crida insistent a favor d'una «pau desarmada i desarmant». Ara mateix és un dels pocs líders mundials amb autoritat moral que afirmen amb rotunditat que la pau no neix de la dissuasió, sinó de la justícia, la fraternitat i el diàleg. Les seves paraules, paradoxalment aplaudides per molts governants que promouen l'increment de la

Imatge generada amb IA

despesa militar en els seus països, ressonen com un dels darrers bastions del multilateralisme, el pactisme i la distensió en la geopolítica actual.

En el marc de la Setmana del Desarmament, instituïda per l'ONU del 24 al 30 d'octubre, Justícia i Pau Menorca ha volgut analitzar la situació actual i reflexionar sobre una resposta ètica amb la taula rodona que va tenir

lloc el passat divendres, 23 d'octubre, al local de l'Associació de Veïns des Castell, a qui agraïm la seva col·laboració en la cessió del local. Hi vam convidar tres veus expertes: la Dra. Margalida Capellà, professora de dret internacional públic de la UIB, el Dr. Antoni Olives, expert en temes militars, i Xema Moya, de la Plataforma Menorca per la Pau, amb la moderació d'Anselm Barber.

La trobada va plantejar tant als ponents com al públic les preguntes directes i incisives que ens hem de fer en aquest moment que vivim: Fins a quin punt és real el risc d'una escalada militar a la Unió Europea i quin paper juga la nova tecnologia de guerra? Com afecta el dret internacional el comerç d'armes i les relacions amb zones de conflicte obert com Israel? Com es tradueix aquest escenari en el creixement de la despesa militar a l'Estat espanyol i en iniciatives com l'objecció fiscal? És possible construir una seguretat basada en la pau i no en les armes?

Entendre cap a on ens porten les decisions actuals és el primer pas per a poder decidir quin futur volem. I com a comunitat de fe, no podem ser indiferents davant la temptació bel·licista. És hora de posar la nostra esperança, la nostra veu i la nostra acció a favor de la pau.

Justícia i Pau Menorca

Ciutadella es converteix en un cant de pau i esperança amb els Pueri Cantores

Del 10 al 12 d'octubre, Ciutadella de Menorca ha acollit el VI Congrés Nacional de Pueri Cantores, una trobada celebrada per primera vegada a Menorca, que ha reunit prop de 500 infants i joves cantaires d'escolanies d'arreu d'Espanya i una de Polònia, sota el lema «Veritatem facientes in caritate» (Viure la veritat en la caritat).

Durant tres dies, la música, la pregària i la fraternitat han estat les grans protagonistes d'una trobada que ha posat de manifest la força del cant coral com a instrument d'evangelització, comunió i esperança.

El Congrés va començar amb la Processó de la Llum, seguida de l'acte inaugural i l'Oració per la Pau a la plaça des Born, on

Pau Gener

els participants van elevar les seves veus per demanar un món més just i fratern.

Un altre moment destacat va ser el Concert de Gala a l'església del Socors. La trobada va culminar amb la Missa de Cloenda a la Catedral, presidida pel bisbe Gerard.

Aquest Congrés ha deixat un missatge d'esperança: la música i la fe uneixen pobles i cultures i ens conviden a ser constructors de pau. Les tres celebracions es poden tornar a veure al canal de YouTube del Bisbat de Menorca. A més, a la pàgina web del Bisbat es pot consultar una galeria de fotografies del Congrés.

la paraula de Déu

(A)

Diumenge XXX de Durant l'Any

Lectura del llibre de l'Exode 22, 21-27

El Senyor diu: «No maltractis ni oprimesquis els immigrants, que també vosaltres vau ser immigrants en el país d'Egipte. No maltractis cap viuda ni cap orfe: Si els maltractes i alcen a mi el seu clam, jo els escoltaré i, encès d'indignació, vos mataré amb l'espasa: les vostres dones quedaran viudes, i orfes els vostres fills. Si prestes diners a qualcú del meu poble, als pobres que viuen amb tu, no facis com els usurers: no li exigesquis els interessos. Si et quedes com a penyor el mantell de qualcú, torna-li abans que es pongui el sol. És tot el que té per abrigar-se, el mantell que l'agombola. ¿Amb què dormiria? Si ell alça a mi el seu clam, jo l'escoltaria, perquè som compassiu.»

Salm responsorial 17

R: Vos estim, Senyor, vós m'enfortiu.

Lectura de la 1ª carta de sant Pau als cristians de Tessalònica

I, 5c-10
Germans: Ja sabeu allò que fèiem per vosaltres mentre érem a la vostra ciutat. També vosaltres heu imitat el nostre exemple i el del Senyor, acollint la paraula de Déu enmig de moltes adversitats, plens del goig de l'Esperit Sant. Així heu estat un model per a tots els creients de Macedònia i d'Acaia, perquè, des de la vostra ciutat, s'ha estès el ressò de la paraula del Senyor, i no solament a Macedònia i Acaia; pertot arreu parlen de la vostra conversió de manera que no ens fa falta afegir-hi res: ells mateixos contenen com va ser la nostra arribada entre vosaltres i com abandonàreu els ídols i us convertíreu a Déu, per adorar només el Déu viu i vertader i esperar del cel Jesús, el seu Fill, que ell ressuscità d'entre els morts, i que ens salvarà de la pena, en el judici que ha de venir.

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu

22, 34-40

En aquell temps, quan els fariseus van sebre que Jesús havia fet callar els saduceus, es tornaren reunir, i un d'ells, mestre de la Llei, per provar-lo, li va fer aquesta pregunta: «Mestre, ¿quin és el manament més gran de la Llei?» Jesús li contestà: «Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tot el pensament. Aquest és el manament més gran i el primer de tots. El segon és molt semblant: Estima els altres com a tu mateix. Tots els manaments escrits en els llibres de la Llei i del Profetes vénen d'aquests dos.»

Lectura del libro del Éxodo 22, 20-26

Esto dice el Señor: «No maltratarás ni oprimirás al emigrante, pues emigrantes fuisteis vosotros en la tierra de Egipto. No explotarás a viudas ni a huérfanos. Si los explotas y gritan a mí, yo escucharé su clamor, se encenderá mi ira y os mataré a espada; vuestras mujeres quedarán viudas y vuestros hijos huérfanos. Si prestas dinero a alguien de mi pueblo, a un pobre que habita contigo, no serás con él un usurero cargándole intereses. Si tomas en prenda el manto de tu prójimo, se lo devolverás antes de ponerse el sol, porque no tiene otro vestido para cubrir su cuerpo, ¿y dónde, si no, se va a acostar? Si grita a mí, yo lo escucharé, porque yo soy compasivo».

Salmo responsorial 17

R: Yo te amo, Señor; tú eres mi fortaleza.

Lectura de la primera carta del apóstol san Pablo a los Tesalonicenses

I, 5c-10

Hermanos: Sabéis cómo nos comportamos entre vosotros para vuestro bien. Y vosotros seguisteis nuestro ejemplo y el del Señor, acogiendo la Palabra en medio de una gran tribulación, con la alegría del Espíritu Santo. Así llegasteis a ser un modelo para todos los creyentes de Macedonia y de Acaya. No solo ha resonado la palabra del Señor en Macedonia y en Acaya desde vuestra comunidad, sino que además vuestra fe en Dios se ha difundido por doquier, de modo que nosotros no teníamos necesidad de explicar nada, ya que ellos mismos os convertisteis a Dios, abandonando los ídolos, para servir al Dios vivo y verdadero, y vivir aguardando la vuelta de su Hijo Jesús desde el cielo, a quien ha resucitado de entre los muertos y que nos libra del castigo futuro.

Lectura del santo Evangelio según San Mateo

22, 34-40

En aquel tiempo, los fariseos, al oír que Jesús había hecho callar a los saduceos, se reunieron en un lugar y uno de ellos, un doctor de la ley, le preguntó para ponerlo a prueba: «Maestro, ¿cuál es el mandamiento principal de la ley?». Él le dijo: «“Amarás al Señor tu Dios con todo tu corazón, con toda tu alma, con toda tu mente”. Este mandamiento es el principal y primero. El segundo es semejante a él: “Amarás a tu prójimo como a ti mismo”. En estos dos mandamientos se sostienen toda la Ley y los Profetas».

el comentari

DOS = UN

És possible resumir tota la Bíblia en un petit verb que solem emprar sense pensar-hi massa: estimar. No el substantiu “amor”. Amb ell tenim el risc que sigui un concepte abstracte. Es tracta del verb “estimar”, perquè tot d'una ens obliga a no quedar en els núvols. Estimar, implica que nosaltres actuem, que sortim de nosaltres mateixos. Dit d'altra manera: el cor de tota la Bíblia, no és un discurs intel·lectual, una teoria per a savis, o filòsofs, o tampoc per a teòlegs. És un foc abruidor que ens agafa al més profund de nosaltres mateixos, que ens transforma, que no ens deixa ni indiferents ni indemnes.

Estimar mai no és innocent. Per estimar de veritat, un s'ha de reconèixer pobre: “Jo et necessito. Jo no m'abast per mi mateix.” Estimar és fer lloc a l'altre, acollir-lo tal com és. Estimar és perillós perquè em força a sortir de mi mateix, arriscar-me a fora del meu niaró protector, cal acceptar d'entregar-me a l'altre sense saber el que l'altre farà per endavant amb el que li don de mi mateix. Cal apostar per la confiança.

És tot açò, i molt més encara, el que Jesús fa quan ens estima. Ell ha arribat fins a donar la confiança a Pere que l'havia negat, fins a donar la vida perquè estimà fins i tot els enemics. Però si Jesús ha pogut estimar així, és perquè Ell ha estat estimat primer per son Pare. Ell ens estima com son Pare ens estima. Sant Joan ens diu que Déu és amor. Molt més precisament encara, Déu és “Acte infinit d'estimar”. El seu mateix SER, és estimar.

Aleshores, comprenem millor la resposta de Jesús al mestre de la Llei. El més gran manament és estimar el Senyor, amb tot el cor, amb tota l'ànima i amb tot l'esperit. Però açò no pot ser més que una resposta, sempre imperfecta, a l'amor primer que ens dona el Pare.

I només essent estimats pel Pare podem tots junts aprendre a estimar i a aprendre a estimar-nos a nosaltres mateixos i a estimar els altres. No hi ha cap altre manament més gran que aquests dos. Per dir ver, els dos són un, perquè només hi ha una font de tot amor. Ser ficat en aquest corrent d'amor, és trobar la plenitud de la vida.

Josep Sastre Portella

LECTURES DE LA
MISSA DIÀRIA
Salm de la
2ª Setmana

Dl. 26, Fèria: Ef 4, 32—5, 8 / Sl 1 / Lc 13, 10-17.
Dt. 27, Fèria: Ef 5, 21-23 / Sl 127 / Lc 13, 18-21.
Dc. 28, Sants Simó i Judes, apòstols (F): Ef 2, 19-22 / Sl 18 / Lc 6, 12-19.
Dj. 29, Fèria: Ef 6, 10-20 / Sl 143 / Lc 13, 31-35.

Dv. 30, Fèria: Fl 1, 1-11 / Sl 110 / Lc 14, 1-6.
Ds. 31, Fèria: Fl 1, 18b-26 / Sl 41 / Lc 14, 1, 7-11.
Dg. 1, Tots Sants (S): Ap 7, 2-4. 9-14 / Sl 23 / Jn 3, 1-3 / Mt 5, 1-12a.

Magnifica Humanitas (7)

El discerniment comunitari

Seguint a Sant Joan Pau II, Lleó XIV destaca la importància del discerniment comunitari: “L'Església «no vol aixecar la bandera de la possessió de la veritat», perquè la veritat no és un territori que cal defensar, sinó un bé que cal compartir”.

Allò important “no és ocupar llocs de poder, sinó iniciar processos de bé i deixar que madurin; així, la veritat de l'Evangeli no s'imposa des de dalt, sinó que creix amb el temps, en l'entreteixit concret de les vides, les comunitats i les cultures. És una veritat que no té por a la diversitat sinó que l'acull i l'ordena”. Des dels primers temps, l'Església ha buscat la voluntat del Senyor. “D'aquí sorgeix també la imatge del poliedre, una figura de moltes cares on es reflecteix, des de diferents angles, la mateixa veritat de l'Evangeli (Fratelli tutti).

Discernir no és buscar la solució més còmoda ni la més popular. És preguntar-se què ens demana l'Esperit Sant en aquest moment concret. Quan cadascú només

Joan Pau II durant la Trobada de Pregària per la Pau, a Assís, l'any 1986

Vatican News

defensa les seves idees, és difícil arribar a la comunió. En canvi, quan tots cerquen sincerament el bé comú, les diferències es converteixen en una riquesa que ajuda a créixer.

També la societat necessita aquesta manera de dialogar. En un temps marcat per la confrontació i les opinions ràpides, escoltar amb respecte és ja una forma de construir la pau. **«L'Església —juntament amb la resta de confessions cristianes i els creients d'altres religions— ha de fer sentir la seva veu no per dominar, sinó per servir a la comunió.»**

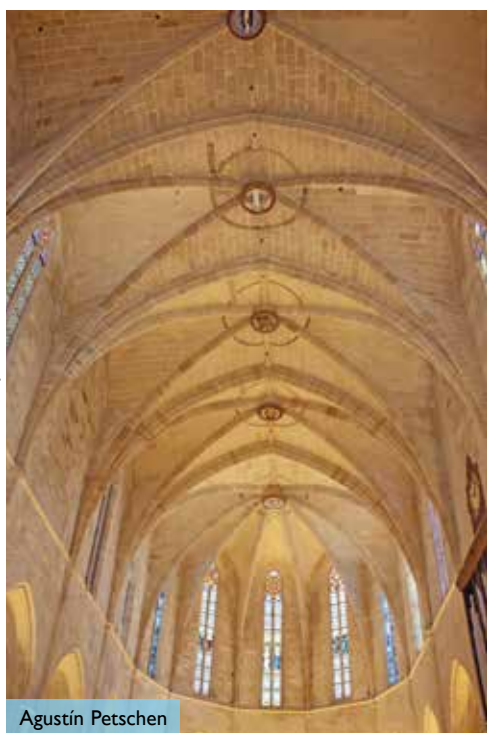
Antoni Fullana Marqués

Obres i reformes a la Seu de Menorca (4)

La construcció del temple gòtic

Molt probablement l'any 1315 les obres de Santa Maria ja estarien iniciades pel fet que el bisbe de Mallorca Guillem de Vilanova concedeix “tres dies de perdó a tots aquells qui donin o facin llimosna a l'obra de Santa Maria de Ciutadella”. La manca de dades posteriors no permet aventurar la durada dels treballs que alguns historiadors avancen fins ben entrat el segle XV a causa de la descomunal envergadura d'aquesta obra per a una illa poc poblada, tocada per episodis epidèmics i amb dificultats econòmiques i materials de tot tipus.

En qualsevol cas, hi va haver una planificació inicial molt acurada i atenta a models contemporanis que es va conservar del principi al final amb una unitat estilística i compositiva molt notables en comparació amb

Agustín Petschen

altres temples contemporanis. El maneig de regles i mòduls geomètrics, usats en el traçat de monestirs i esglésies medievals, és molt notable al temple de Ciutadella.

La nau central de cinc trams i absis heptagonal de la mateixa altura i amplada es cobreix amb voltes d'aresta simple separades per arcs torals que descarreguen cap a contraforts massissos entre els quals apareixen capelles laterals més baixes. La disposició general i altres detalls constructius de l'església de

Santa Maria segueixen el model de Sant Francesc o de Sant Jaume de Palma, també hi ha moltes semblances amb les esglésies de Santa Maria del Pi o Sant Just i Pastor de Barcelona.

Jordi Pons Mercadal

l'entrevista a:

GEMA FRAILE GARCÍA

Gema Fraile és professora de La Salle

Bonanova de Barcelona. El passat 12 d'octubre va presentar el mètode Godly Play durant la trobada

diocesana de formació de catequistes, celebrada a la Sala Multifuncional des Mercadal. Aquest cap de setmana (24 i 25 d'octubre) presentarà aquesta proposta catequètica a Maó i Ciutadella, respectivament.

En què consisteix el mètode Godly Play?

—És una manera d'apropar-nos a Déu jugant, escoltant històries i compartir-les amb els altres, amb un material molt maco. I així ens dona l'oportunitat d'obrir-nos i d'enriquir la nostra interioritat i la nostra espiritualitat. És un mètode basat en els principis de Montessori i el culte cristià. Cada persona que escolta la narració explora la seva fe a través del misteri i la sorpresa.

La jornada de formació s'ha enfoocat en aquest mètode?

—Serà un tastet del mètode, què és, com es fa i què és el que es necessita... Intentaré enamorar partint de la meua experiència, que per mi ha estat molt i molt positiva, donant-me molta pau i tranquil·litat cada vegada que haig de preparar-me per fer una sessió. M'ha ajudat a apropar-me més al missatge evangèlic i, evidentment, a Déu. Aquest cap de setmana farem dues sessions per donar a conèixer aquesta proposta catequètica. La primera serà dissabte 24 d'octubre, a la parròquia de La Concepció de Maó, amb una Eucaristia a les 16.30 h, seguida de la presentació. La segona tindrà lloc diumenge 25 d'octubre, a la parròquia de Sant Rafel de Ciutadella, amb una Eucaristia a les 10 h i, a continuació, la presentació del mètode Godly Play. Esper que les pugueu gaudir!

I quin és l'objectiu?

—L'objectiu principal del Godly Play és evangelitzar, tocar els cors, tant als adults com als infants. Ensenyar l'art de fer servir el llenguatge religiós cristià a un lloc segur i sempre amb respecte, sense sentir-te jutjat.

Toni Olives Camps

Agenda

Horaris de misses Tots Sants i Commemoració dels Fideles Difunts

MAÓ:

Ermita de la Mare de Déu de Gràcia

Dies 1 i 2, missa a les 8.30 h.

FERRERIES:

Dia 2, missa al Cementeri a les 10 h (si el temps ho permet, sinó a la parròquia de Sant Bartomeu).

CIUTADELLA:

-Església del Cementeri Vell

Dies 1 i 2 pregària del Rosari a les 15.30 h i missa a les 16 h.

-Església del Cementeri Nou

Dies 1 i 2 missa a les 16 h.

ES CASTELL:

Dia 1, missa al Cementeri a les 16.30 h.

SANT LLUÍS:

Dia 1, missa al Cementeri a les 16.30 h.

SANT CLIMENT

Dia 1, pregària al Cementeri a les 16.30 h.

ALAIOR:

Dia 1, celebració de la Paraula al Cementeri a les 17 h.

Dia 2 missa a les 19.30 h a la parròquia.

ES MERCADAL:

Dia 2, missa a les 11.30 h al Cementeri (si el temps ho permet sinó a la parròquia).

FORNELLS:

Dia 2, missa a les 10 h al Cementeri.

ES MIGJORN GRAN:

Dia 1, misses a les 10.30 h i les 19 h.

Dia 2, missa a les 19 h.

Tiempo para Dios

El jueves 26 de octubre, a las 19 h, en la parroquia de Sant Rafel (Ciutadella), oración y silencio ante el Señor. Organizado por el Carmelo Misionero Seglar.

XI Premi Cooperació de Cope Menorca

Divendres 30 d'octubre, a les 19.30 h, al Convent de Sant Diego, a Alaior.

Primera sessió del Consell Pastoral Diocesà

Dissabte 31 d'octubre, a les 10.30 h, a les dependències del Santuari de la Mare de Déu del Toro.

Notícies nostres

Vida Creixent comienza el nuevo curso compartiendo fe y fraternidad

El movimiento Vida Creixent de Menorca ha iniciado el nuevo curso pastoral con diversos encuentros celebrados durante septiembre y octubre, dedicados a la formación, la convivencia y la celebración de la fe.

Bisbat de Menorca

El 22 de septiembre tuvo lugar en Es Mercadal la Asamblea General, en la que se evaluaron las actividades del curso anterior y se presentó la programación de este año. La jornada concluyó con una Eucaristía presidida por el consiliario diocesano, Mn. Berto Vidal.

El 30 de septiembre se celebró una jornada de formación, impartida por Mn. Joan Manuel Bajo, consiliario nacional del movimiento y autor del temario de este curso. El encuentro contó también con la participación del obispo Gerard.

Finalmente, los días 6 y 7 de octubre, los tres arciprestazgos celebraron las Eucaristías de inicio de curso en Ciutadella, Maó y Ferreries. Un comienzo de curso marcado por la alegría del encuentro y el deseo de seguir creciendo juntos en la amistad, la fe y la esperanza.

La corresponsabilitat i el sosteniment de l'Església, eixos d'unes jornades a Madrid

Els dies 8 i 9 d'octubre es van celebrar a Madrid les V Jornades de Sosteniment de l'Església, organitzades pel Secretariat per al Sosteniment de l'Església de la Conferència Episcopal Espanyola. En representació de la diòcesi de Menorca hi van participar Joan Mir, ecònom diocesà, i Antoni Fullana, delegat de Comunicació.

Les jornades van aprofundir en la importància de la corresponsabilitat dels batejats en la vida i la missió de l'Església, destacant que el seu sosteniment va més enllà de les aportacions econòmiques i inclou també la pregària, el temps, els talents i el compromís personal.

El bisbe de Bilbao, Mons. Joseba Segura, va reflexionar sobre la necessitat de construir comunitats cristianes vives, acollidores i compromeses amb l'anunci de l'Evangelí.

Durant la trobada també es van presentar dues campanyes de comunicació per fomentar les subs-

cripcions periòdiques a les parròquies i diòcesis, així com les herències i llegats solidaris.

A més, representants de diverses entitats eclesials van compartir experiències sobre la participació dels fideles en la missió evangelitzadora, social i caritativa de l'Església.

Conferència Episcopal Espanyola

Els reptes de la intel·ligència artificial a la llum de Magnífica Humanitas

El professor Ezequiel Mir va inaugurar, dia 9 d'octubre, el cicle de xerrades de teologia d'aquest curs al Seminari Diocesà de Ciutadella, amb una conferència dedicada a Magnífica Humanitas, la primera encíclica del papa Lleó XIV.

Bisbat de Menorca

Durant la seva intervenció, Mir va aprofundir en els grans reptes que plantegen la intel·ligència artificial i els avenços tecnològics, destacant la necessitat de posar sempre la dignitat humana al centre del progrés.

L'encíclica no proposa rebutjar la tecnologia, sinó utilitzar-la amb responsabilitat, al servei del bé comú, la justícia i la fraternitat. També alerta dels riscos de noves desigualtats, de la concentració del poder tecnològic i de la pèrdua de les relacions humanes.

En aquest sentit, el Papa convida a educar en un ús responsable del món digital, cuidar les relacions personals i defensar la pau i la justícia. **Pròximament podreu veure la conferència completa al canal de YouTube del Bisbat de Menorca.**